SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:850

av Jesper Skalberg Karlsson (M)

Förutsägbar beskattning av särskilda vinstandelar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga lagförslag för en mer förutsägbar beskattning av inkomster från särskild vinstandel i riskkapitalfonder, med utgångspunkt i promemoria Fi2025/00173, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har en särdeles stark kapitalmarknad. Svenska pensionsfonder placerar betydande summor i aktier, svenska riskkapitalbolag investerar i tillväxt och utveckling, och svenska småsparare har goda möjligheter till ekonomisk utveckling genom den brett uppskattade sparformen investeringssparkonto (ISK). Tillsammans utgör detta en god bas för fortsatt ökat välstånd. Med starka aktörer som bidrar till kapitalförsörjning, entreprenörskap, företagsutveckling och konkurrenskraft kan vi bygga ett rikare Sverige.

Den starka svenska kapitalmarknaden kan däremot inte tas för given. Politiken behöver göra mer för att säkerställa att det som uppmuntras och premieras är att utveckla företag – och att komplexa finansiella upplägg som inte skapar samhällsekonomiska värden motverkas. En sådan linje har brett folkligt stöd. Samtidigt

ställer det krav: långsiktiga investeringar behöver förutsägbara spelregler som håller över tid.

Ska vi förbättra förutsättningarna att bygga och utveckla företag i Sverige behövs robusta och rättvisa principer för beskattning. Det är inte ett argument för att ge riskkapitalbolag en gräddfil eller särskilda undantag, utan en insikt om att starka kapitalmarknader är en förutsättning för fortsatt stark konkurrenskraft i en dynamisk och stundtals orolig omvärld.

De senaste åren har det rått osäkerhet om hur riskkapitalfonders delägare ska beskattas. Särskild vinstandel, så kallad carried interest, har varit huvudfokus. En sådan särskild vinstandel innebär att vissa delägare får en större andel av fondens vinst än deras andel av kapitalet. Den rätten är normalt kopplad till att fonden uppnår viss avkastning, samt har ett samband med delägarnas arbete. Här uppstår problematiken: ska en delägare som investerat i ett företag man haft visst ansvar för, beskattas som arbete eller investering? Nya tolkningar från Skatteverket som menat att detta bör beskattas som arbete har skapat stor osäkerhet i branschen.

En sådan osäkerhet kring vem som ska beskattas, när beskattningen ska ske och vilka regler som ska tillämpas, missgynnar Sverige. Oavsett hur man ser på beskattningen av riskkapital och investeringar behöver man som beslutsfattare ta hänsyn till de följdeffekter en ryckig och osäker skattelagstiftning medför. Hade Sverige haft en svagare kapitalmarknad hade vi också haft färre, mindre och sämre rustade företag. Det i sin tur leder till färre jobb, lägre tillväxt och en välfärd som inte kan höja ambitionerna i takt med tiden.

På andra områden där det råder osäkerhet kring om en aktivitet ska beskattas som arbete eller investering tillämpas 3:12-systemets uppdelning mellan tjänst och kapital. En enkel och rättvis lösning är att också särskilda vinstandelar beskattas på liknande sätt, för att undanröja osäkerheten och sätta en standard som kan tjäna oss långsiktigt.

De reglerna tydliggör vilka innehav och personer som omfattas, och går i linje med promemorian Fi2025/00173 som utrett frågan på djupet. Utredningens förslag innebär inte att exakt samma regler som gäller för andra fåmansföretagare direkt börjar gälla för investerare, utan har avvikelser i form av utomståenderegler och vissa tidsperioder. Men ett genomförande av promemorian skulle ändå leda till ett mer sammanhållet och förutsägbart skattesystem.

Konkret föreslås en särskild innebörd av begreppet verksam i betydande omfattning. Den ska omfatta delägare vars företag har rätt till vinst i en alternativ investeringsfond

som mer än obetydligt överstiger företagets andel av utfäst kapital, om rätten har samband med delägarens eller en närståendes arbete. Utomståenderegeln ska inte tillämpas på dessa innehav, och i vissa fall ska en tioårsperiod beaktas när andelarnas kvalificering prövas. Det ska ge tydligare gränser och motverka kringgående.

Fördelarna är många. Tydliga regler skulle underlätta en korrekt deklaration för de inblandade och dessutom förbättra möjligheten till efterkontroll. Avgränsningsfrågan, det vill säga att vanlig arbetsersättning inte omvandlas till en lägre beskattad avkastning, tar också steg framåt. Med genomtänkta övergångsbestämmelser kan införandet ske relativt snabbt, och framtida ändringar av 3:12 kan fortsatt göras.

FAR pekade i april 2025 på ett konkret problem med övergången: personer vars karenstid redan löpt ut skulle enligt förslaget kunna få sina andelar kvalificerade igen. Men den som planerat efter gällande regler behöver kunna lita på förutsättningarna. Därför måste övergångsbestämmelserna utformas så att reformen inte skapar ny osäkerhet.

I konsekvensanalysen från januari 2025 antas omkring 900 personer kunna få inkomster från särskild vinstandel och omkring 500 få sådana inkomster årligen. De sammanlagda årsinkomsterna antas uppgå till 10 miljarder kronor. Det är dock beräkningsantaganden, inte en fullständig kartläggning. Men beloppen visar varför beskattningen av en begränsad grupp kräver både förutsebarhet och ett regelverk som värnar skattebasen.

Enligt promemorians beräkningar från januari 2025 uppskattades reformen innebära cirka 300 miljoner kronor i intäktsbortfall på sikt, det är alltså inte en självfinansierande reform enligt Finansdepartementets beräkningskonventioner om man behåller dagens takbelopp. Promemorian föreslår finansiering genom att andra skatter höjs, vilket bör avvisas.

Rättssäkerhet och förutsägbarhet behövs alltid, men särskilt på områden som präglats av osäkerhet och komplicerade rättsprocesser. För att komma bort från den situation som inte varit tillfredsställande de senaste åren föreslås därför att särskilda vinstandelar, så kallad carried interest, ska beskattas i enlighet med 3:12-regelverket, likt på andra områden där det finns osäkerheter om vad som är arbete och vad som är kapital. Detta bör ges regeringen till känna.

Jesper Skalberg Karlsson (M)